Գ. ՇՐՋԱՆ 1874 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 8 ՆՐԲԳՇԱԲԹԻ Ն. Տ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 20 ԹԻՒ 129

ԱՍՏԱՂ ամեն օր կը հը-
բատարակուի բաց ի կիւ-
րակէ և տօն օրերէ։

Լրագրատս պրսանենտս
կընդ է Կ. Պոլիս, Սուլթան
Համամ Խսատ Էֆէնտի
խան միչնայարկ թիւ 11։

Բաժնորդագինը կանո-
խիկ չը վճարուած թերթ
չը ղրկուիր գաւառները։
Յանուցման տողը 2 ղրշ։

ԱՍՏԱՂ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
Կ. Պոլսոյ Համար
Տարին. (300 թիւ) 30 ղ.
Երկամս. (150 թիւ) 15 »
Գաւառատս Համար
Տարին. (300 թիւ) 6 մճռ.
Վեցամս. (150 թիւ) 3 »
Եռամս. (75 թիւ) 1 1/2 »
Փոստային ծախքը մեր
վրայ է։

ՉԱՓՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

10 ՓՐ. ԼՐԱԳԻՐ 10 ՓՐ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԴԱՐՁԵԱԼ ԱՇԲՐՈՅԻՆՑ

Կը լսենք թէ Ամբրոսիոսը մեղի և իւր եղբօրը դէմ դատ պիտի բանայ եղեր Բ. Դուռը, ուստի և կանխաւ խնդրագիր մը մատուցեր է Սրբազան Պատրիարքին որ թոյլ տայ իրեն Ոսկիականութեան դիմելով մեզ վրէժ առնելու։

Այս Ամբրոսիոսը որ ասկէ առաջ Թատրոնին մէջ իւր ականջին անսպասելի քանի մը ճշմարտութիւններ հրապարակած ըլլալնուս համար դատ բացած էր Պարոնեան Էֆէնտիի դէմ, կարծելով որ մենք Ոսկիականութեան վճռագիրը չ'ունինք ձեռքերնիս և թէ ինքը յաջողած է բոլոր աղբտին թերթերը խաբելու թէ ինք անմեղ ելած ու եղբայրը զրպարտիչ հրապարակուած է Պատժական ատեանէն, այդ Ամբրոսիոսը որ Ասիոյ մէջ ատենէ մը ի վեր մեր հրապարակած յօդուածներուն առջև ամենէն մեծ վախ կը պահէր, կ'երևայ թէ այս օրերս քիչ մը սիրտ առեր է Մամիկոնեանէն ու փախազեանէն։

Եաա ուրախ եմ որ իմ փախաքպիտի լեցուի վերջապէս, ըլ քննութիւն պահանջելէ բնաւ դադրած չեմ, ամեն ատեն պատրաստ կեցած եմ, ուր որ ալ ըլլայ, դատուելու և վճռագրին մէջ հրապարակուած պարագաներուն յինդով ապացուցանելու թէ Ամբրոսիոսը սրտաց մ'է, մուր սիրն է և աղբին և եկեղեցւոյ։

Պիտի ապացուցանեմ իր մայրը անխնայ դեժելը, Մամիկոնեանէնի հետ մէկտեղ Ոսկիականութեան դատը երթալը, Եչկի գիւղի և Խալթալի մէջ ըրած խայտառակութիւնները, գողութեամբ դպրոց չինելը և ուրիշ խել մը ծանր պարագաները. այո՛, ապացուցանելով պիտի ազատուինեմ թէ Թատրոնին և թէ Ասիոյ մէջ հրատարակած յօդուածներուս մէջնէ յետին նշանախանգը։

Գալով եղբօրը դէմ բացած դատին, կ'երևայ որ չնութիւնը ականատեսներու վկայութեամբ հաստատելու օրէնքը Ամբրոսիոսին դործին չատ ազէկ եկեր է. սակայն բարեկամաբար կը խրատենք զինքը, որ փիլ մ'ալ սպասէ, վասն զի քանի մը շաբաթէն Թեոփիլ ուզիլով չուզիլով Բ. Դուռը պիտի երթայ, եթէ ինաւ ժողովը տակաւին այս խնդիրը ծանկելու եանէ ըլլայ։

Այս առթիւ դարձեալ կը խնդրենք խաւն ժողովէն որ Ամբրոսիոսի վերջապա Ոսկիականութեան դառնէն առաջարկութեան խրկուած դիրը ժամ յառաջ հրապարակ հանէ, եթէ չնուղեր որ դործակցութիւնը դեռ չտրաւնակուի։ խաւն ժողովը առանց Մամիկոնեանին փախազեանին ականջ կախելու, պէտք է հրատարակութեան տայ այդ դիրը, եթէ ազգ այնն Պատրիարքարանի մէջ անոր սասր ձեռքը անցնելով տակաւին քերչուած ու խարդախուած չ'է այն։

Ց—շ—ր

ՍՋՏ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Ուրբաթ օր ընդհանուր ժողովը առանց քննութեան և ա—աջ ընդունեց Ռուսիոեան էֆ. ի խմբագրած ատենտան կանոնագիրը՝ Սրբազան Պատրիարքին յորդորմամբ. սակայն եւ ինսպեսանք մեծագոյն մասը կանոնադիրը մի ուշադրութեան չառաւ, որովհետև ատոր մէջ չատ անգործադրելի յօդուածներ և թերութիւններ կը դտնուէին, և որուն խմբագրական ոճին իսկ ներաձնուիլ ուղեցին ատենապետ Արթին Տատեան էֆէնտիի և Իսկճեան Համբարձում էֆ. ի մէջ սեղի ունենալու, և ինչ որ հոն տեսանք ու լսեցինք։

Վիճաբանութեան ենթարկեալ խնդիրը Ռուսիոեան էֆ. ի ծրագրին վրայ ըլլալով, երբ Իսկճեան էֆ. անոր ընդունելութեան կամ ոչ—ընդունելութեան վրայ պարագաներով կը խօսէր, ատենապետ էֆ. չ'եր ընդունեցին զայն, որովհետև ատոր մէջ չատ անգործադրելի յօդուածներ և թերութիւններ կը դտնուէին, և որուն խմբագրական ոճին իսկ ներաձնուիլ ուղեցին ատենապետ Արթին Տատեան էֆէնտիի և Իսկճեան Համբարձում էֆ. ի մէջ սեղի ունենալու, և ինչ որ հոն տեսանք ու լսեցինք։

Ժողովս ահաժամադրական ազդայ հրաւիրախտական ժողովներէն՝ որ թերևս քանի մը նիստեր դնելով և քանի մը ընդհրցման կարիքորութիւնը դգալով, Տաղիս կրնային այս տեսակ ծրագիրը մը ընդունիլ. իսկ մեր երեսփոխանական ժողովը առանձին յայտնակութեամբ անոնց դիտողութեամբ ի դլուխ հանածը, մեկ նստի մէջ կատարեց. կը նմանի այն հիւանդին որ տեսիրձ բժշկէ մը առած դեղին օդտակար կամ վնասակար բլլալը իւր անձին վրայ կը փորձէ՝ կեանքը վտանդի ենթարկելով։

Թողունք որ երեսփոխանական ժողովը իր նոր ծրագրին վրայ ուրախանայ, իսկ մենք դառնանք ընդհ. ժողովոյ վերջին նստին նկարագրութիւնը ընելու մեր դիտողութիւններովը հանդերձ. ինչ որ ատենապետ Արթին Տատեան էֆէնտիի և Իսկճեան Համբարձում էֆ. ի մէջ տեղի ունեցաւ, և ինչ որ հոն տեսանք ու լսեցինք։

Ժողովս նախ Ռուսիոեան էֆ. ի ծրագրին վրայ բլլալով, երբ Իսկճեան էֆ. անոր ընդունելութեան կամ ոչ—ընդունելութեան վրայ պարագաներով կը խօսէր, ատենապետ էֆ. չ'եր

ի Զուիցերիա ընելիք ճամբորդութեան պատճառաւ։

Ե՛րթ բարեաւ, իմիջքճեան էֆ., ժողովրդեան սրտադին բարեմաղթութիւններովը հանդերձ, ձեր հետ ունենալով միշտ անոր անկեղծ սէրն ու համակրութիւնքը։

8 հոկտ. 1874 Ղալաթիա

ՆԵՐԿԱՅ ՈՒՆԿՆԴԻՐ ՄԸ

ՊՕՂՈՍԻ ԴԱՏԸ

Վանցի Պօղոսին ամբաստանողները ձանձրացուցին ուրբաթ օր Մանամժողովին ներկայանալով, պարապ տեղը բառաչեն ժամանակ սպասեր են. Պօղոս վ. ը չ'է ներկայացեր, կամ Օրթագիրին ոճովը ասենք, փախուստ տուեր է։ Ե՛րեւի թէ ապուր մ՛ունի եղեր եփած իր նոյն օրը, նմա համար չ'է կարացեր ներկայանալ։

Մանզումէն Պօղոսը մի պանդուխտ քահանայ կարծած լինելով, հագուստին վրայ դիտողութիւն ալեր էր անցեալները։ Կիսամամք այժմ թէ Պօղոս հագուստը փոխեր և վրան գըլուխը նայեր է։

Սակայն ինչ օգուտ լոկ հագուստը փոխելէն, երբ բնաւորութիւնը փոխուած չ'է։

Պօղոս լաւ կ'անէ եթէ եկեղեցւոյ կանոնաւորութիւնն ալ ուսանի, որպէս զի խաչվերայի երեկոյին Մայր—եկեղեցին արածին պէս օրհնութիւնը կիսկատար թողուլով չը խայտառակուի։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիէննա, 17 հոկտ.

Ընտրանի կոմսը երեքշաբթի օրհոս պիտի վերադառնայ։

Բրէս լրագիրը երկաթուղիի դիծերուն պօսնայի հետ միանալուն վրայ խօսելով, կը հաստատէ թէ այս առաջարկութիւնը ընդունելի կը լինի եւ թէ Ալէքսինաց բանող գիծն ալ շինուի լրանայ։

Գերլին, 17 հոկտ.

Տ'Արնիմ կոմսը ծանր հիւանդ է։

կառավարութիւնը Ալզաս—Լոռէնի վերաբերեալ մի օրէնքի ծրագիր կը պատրաստէ որոյ նպատակն է մի եւրեսփոխանութիւն կազմելով Ալզաս—Լոռէնի գործերուն վարչութիւնը նմա յանձնել։

Կէս պաշտօնական կերպով իմաց տրուած է որ Իտալիոյ թագաւորը յառաջիկայ ոտրի Պերլին պիտի ուղեւորի։

Պերլին 18 հոկտ.

Տ'Արնիմ կոմսը ամբաստանուեր է թէ մի ծանր մատնութիւն արած է։

Ա֊Թէնք 17 հոկտ.

Ելեւմուտի պաշտօնեայ Պ. Բաբանիքօլօբուլօ և աղդեցութեան տէր մի ուրիշ պաշտօնեայ իւրեանց պաշտօնակիցներուն հետ անհամաձայն գանուելով հրաժարական տուեր են։

Հասարակային կրթութեան պաշտօնեայը կ'ընդունեց ուսանօղներուն պատգամաւորութիւնը որք համալսարանի ուսանօղներէն մի ղօրագունդ կազմել կը խնդրէին։

Երեսփոխանութեան իրաւունքը որոշելու առեն հաւանականապէս շատ ջերմ վիճաբանութիւններ պիտի լինին Խորհրդարանին մէջ։ (1)

Ամերիկեան պատերազմական նաւերը Բիւէնոս Այրէս մեկնեցան։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հասան էֆէնտին Բօթիի Օսմ. Հիւպատոս անուանեցաւ փոխանակ Եուսուֆ էֆէնտիի։

—Բ. Դուռը իւր դեսպաններուն միջոցով պիտի բանակցի, Օսմ. կայսրութեան մէջ գանուած բոլոր թղթատարութիւնները միացունելու համար։

Զուիցերիոյ համաժողովին մէջ Օսմ. կառավարութեան ներկայացուցիչը արդէն ալած էր այդ առաջարկը։

—Գերմանական կառավարութեան ներքին խորհրդական և Ռէյնի շրջակայ երկաթուղիներուն նախկին տնօրէն Պ. Հարթվիչ, Աւստրիոյ առեւտրական պաշտօնատունին խորհրդական Պ. տը Վէպէր և Պալիէրոյ տէրութեան երկաթուղիներուն չինութեան ընդհանուր տնօրէն Պ. Ռէօքլ Ն. Պօլիս եկան յատկապէս Րումելիի երկաթուղիները աչքէ անցունելու և նոցա վիճակը ճշդով իմանալու համար։

—Հունգարիոյ ջրհանկիրներուն դէխաւոր հրամանատար Սէչէնեի կոմսը և Պուտա Բէշթիոյ. ջրհանկիրներուն գլխաւոր հրամանատար Պ. Վօլֆման շաբաթ օր Կ. Պօլիս եկան։

Սոցա առաջինը Բարիզ է, Լոնտոնի, ևն. մէջ այս մասին յատուկ ուսում առած և Հունգարիոյ մէջ 40էն աւելի ջրհանկիրներու խումբեր կազմած է։

Սոքա Աւստրիոյ կայսրին կողմէն ղրկուած են վեհ. Սուլթանին։

—Ռուսիոյ վեհ. կայսրին անուանի պատկերհանը Հայազդի Պ. Այվազովսքի մօտ օրերս Կ. Պօլիս պիտի գայ։

Վսեմ Իկնաթիեվ զօրապետը վեհափառ Սուլթանին պիտի ներկայացունէ զայն։

—Շաբաթ երեկոյ Ռոկեղջիւրի 7 թիւ չոգենաւին մէջ հետևեալ ցաւալի դէպքը տեղի ունեցած է։

Տրապիզոնցի մի Հայ պատանի իւր գլանիկը կը ծխեր. մի թուրք սպայ, սպառնալիքով և նախատալից խօսերով կը հրամայէ նմա դադրիլ ծխելէ։ Պատանին կը հնազանդի, յայտնելով սակայն թէ անիրաւ է այդ պահանջումը, քանի որ ինչ Մահմետական չ'է և հետևապէս չ'է պարտիր ծոմ պահել։ Սպայը կը սկսի հայհոյել. պատանին կը յայտարարէ թէ նա իրաւունք չ'ունի թշնամանել զայն և անպատուել։ Սպայը կ'ասէ հառաչելով. «Ա՜հ, ինչ օրերի հասանք. ո՞ր են այն հին տարիները։» Այս գրգռիչ խօսերին վրայ, մի թուրք զօրական, գանակոծումի նմանը տալով, կը սկսի տապակել Հայը. յիսուն թուրք կը խուժեն իսկոյն խեղճ պատանիին վրայ, որ քալապէս կը դիմադրէ, այլ կ'ընկճուի վերջապէս այնքան հարուածներէ տակ։ Այնեղ պատանիին կեանքը ծանր վտանգ պիտի կրէր մոլեռանդ խուժանէն, թէ Հասգիւղցի մի Հայ երիտասարդ արիապէս չը վրկեր զայն վտքրագի և վայրագ թշնամիներէն ճիրաններէն։

Ահա սուրբ օրերի վայելուչ առաքինական գործեր . . .։

—Համանահանգին թեմերէն Հօմսի մէջ արջի գլուխով և բոլոր մարմինը մազով ծածկուած մի տղայ ծներ է։

Այս հրէշը 24 ժամ ապրեր է։

—Անցեալ օր Լա Թիւրքիէն առնելով հրատարակած էինք թէ երկերկոսմանական և սա վճարուած է կառավարութեան պաշտօնեայներուն, սակայն վերջէն իմացանք թէ սխալ է այդ լուրը։

---

(1) Ընթերցողը պիտի զարմանայ թերևս թէ մեր երեսփոխանները որչա՛փ հանճարեղ են եղեր որ տեղնական կանոնագրութիւնը մի օրի մէջ վաւերացուցին։

Զարմանալու հարկ չը կայ. գոհութի՛ւն տեղնապետ պէ՛յին ազատամտութեան, այդ ընթացով մի վայրկեանի մէջ ալ կրնայ վաւերացուիլ ատանց վիճաբանութեան։ Փ. Խ.

ԳՈՒՄԱՐՈՎ ԵՎ ՈՐԴԻ

ՀՈՒՅՍ ԵՆ ՏԱԼԻՍ ՈՐ ՊԱՐՈՆ Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆԸ ԱՆՑԵԼ Է ԻՐ ՀԱՐԱՎԱՏԱՏՈՒՆ ԵՎ ՍԿՍԵԼ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆՈՎ ՄԱՆՐ ԵՎ ԼԱՅՆԱԾԱՎԱԼ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՍՏՈՐԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆՈՎ ՄԱՆՐ ԵՎ ԼԱՅՆԱԾԱՎԱԼ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՍՏՈՐԵՎ